

Na oblečení záleží

Vyučovací předmět

Environmentální výchova (lze využít v občanské výchově, zeměpisu, přírodopisu)

Vhodné pro

2. stupeň ZŠ,
7.–9. třída

Potřebný čas

2 × 45 minut

Potřebný prostor

Třída, samotný výzkum venku (v obci, ve škole, online)

Autorka, škola

Petra Šimonová,
ZŠ Jílové u Prahy

Cíle lekce – tematické

Žáci provedou mini sociologický výzkum na téma zacházení s textilem.

V předcházejících hodinách – analyzují dopady textilního průmyslu na životní prostředí a na klima.

V navazujících hodinách – navrhnou osvětu směrem k veřejnosti o udržitelném zacházení s textilem.

Cíle lekce – badatelské

Žáci pracují ve dvojicích, projdou všechny badatelské kroky.

Pomůcky

Běžné (papíry, dataprojektor apod.), cedulky z textilu, které ukazují alternativy (např. vyrobené v ČR, vyrobené z organických materiálů, s certifikátem GOTS apod.)

Potřebný čas – Samotná badatelská lekce 2 × 45 minut, s odstupem jednoho týdne, předcházející lekce 2 × 45 minut před, 1 × 45 minut po (minimálně)

Pozn.: Hodiny zaměřené na textil navazují na předchozí hodiny, kde jsme se zabývali skleníkovým efektem, příčinami a dopady klimatických změn.

1.–3. vyučovací hodina (předcházející badatelské lekci)

Motivace a získávání/opakování informací

Představíme téma – „Budeme se nyní zabývat tématem oblečení... všichni máme něco na sobě... tudíž se téma dotýká nás všech...“

Jaké máme informace o našem oblečení a co nevíme?

Žáci si vyberou kus oblečení, který mají na sobě, a napíšou o něm, které informace mají (mohou zjistit z cedulky) a které informace nemají (otázky). Sdílíme ve třídě, bavíme se o tom, z jakých zemí naše oblečení pochází, z jakého materiálu je vyrobené a co o něm nevíme.

Dopady textilního průmyslu

Pracujeme s videem [Natálie Pažické](#) (nebo lze využít video [Sestry v akci](#)). Žáci si zapisují, jaké environmentální a sociální dopady má výroba a používání textilu. Zaměřujeme se zejména na dopad na klima – využijeme také [infografiky](#).

Skutečná cedulka

Žáci vytváří „skutečné“ cedulky na textil, na kterých by bylo lépe viditelné, jaké má textil dopady. Pro motivaci lze využít toto [video](#).

Jak poznáme, zda je náš textil ok?

Shrneme fáze textilního průmyslu, kde dochází k dopadu na životní prostředí (získávání a výroba materiálu – látky; ušití samotného oblečení; nákup oblečení; údržba oblečení, vyhození oblečení). Jak je možné poznat, zda je oblečení z šetrného, nebo nešetrného materiálu? Žáci analyzují cedulky na textilu z hlediska udržitelnosti, vyhledávají, co znamenají vybrané [certifikáty](#). Poté si vyberou konkrétní značku oblečení, kterou si kupují, a ověřují, zda konkrétní značka dělá něco pro udržitelnost svých výrobků – na tomto [webu](#).

4.–5. vyučovací hodina (badatelská lekce)

Kladení otázek a výběr výzkumné otázky

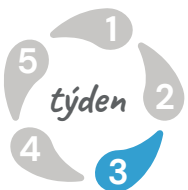
Navážeme na předchozí hodiny a žákům vysvětlíme, že budeme provádět výzkum, abychom zjistili, jak jsou na tom lidé v jejich okolí s informacemi o dopadech textilního průmyslu a jak zacházejí s textilem.

Žáci vymýšlí, jaké otázky bychom mohli klást v našem výzkumu. Nejdříve si formulujeme témata výzkumu (nákup oblečení, údržba oblečení, odpad). Poté připomeneme kritéria pro výzkumnou otázku (otevřená, konkrétní, zjistitelná v daném čase, vztahující se k tématu apod.). Otázky sdílíme v celé třídě, komentujeme a případně upravujeme formulace. Představíme si některé základní možnosti, jak výzkum realizovat (kvantitativní vs. kvalitativní výzkum; možnosti sběru dat, výběr respondentů).

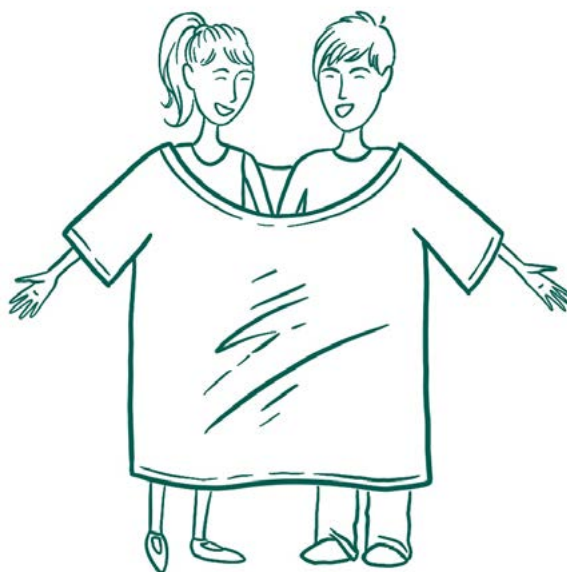
Formulace hypotézy, plánování výzkumu

Poté se žáci rozdělí do dvojic a každá si připraví plán výzkumu: zvolené otázky (3–4); hypotézy k otázkám; respondenti a způsob oslovení. K návrhu výzkumu si dáváme zpětnou vazbu (vzájemně žáci i učitel a žáci). Pokud budeme chtít výstupy hodnotit, stanovíme si kritéria pro hodnocení.

Realizace výzkumu

Žáci sbírají data během týdne jako domácí přípravu (někteří se dotazují ve škole, jiní doma, další v obci nebo online).

Formulace závěrů, návrat k hypotéze a prezentace

Žáci zpracovávají předpřipravená data z výzkumu formou plakátu. Pro plakát určíme předem kritéria, co má obsahovat (výzkumná otázka, hypotéza, počet respondentů, graf ukazující výsledky výzkumu, závěr...), a pokud chceme výstup hodnotit, tak i kritéria hodnocení (obsahuje všechna kritéria, je zvolen přehledný graf...). Než začnou žáci pracovat, vysvětlíme si jednotlivé části – např. jak zpracovat graf z výsledků, co znamená interpretace, co napíšeme do závěru.

Přemýšlení o tématu a hledání souvislostí

Každá skupina představí hlavní zjištění ze svého výzkumu. Žáci reflektují, které zjištění je překvapilo, které odpovídalo jejich hypotéze... Je možné zařadit i krátkou reflexi získávání dat. (Jak se vám dařilo sehnat respondenty? Jak bylo náročné zpracovat odpovědi... apod.)

Šetrná móda

Zeptali jsme se lidí ve věkové kategorii 14-50 let. Celkově jsme se zeptali 55 lidí. Ptali jsme se jich na otázky ohledně toho, jak moc jsou šetrní k přírodě v ohledu na textilní průmysl. Zde jsou otázky, naše hypotézy společně s výsledky:

1) Jak často nakupujete nové oblečení?

Hypotéza: Mysleli jsme si že nejvíce odpovědí bude u 1 za měsíc, protože oblečení se občas patří či se změní móda.
Interpretace: Nejvíce hlasů bylo u 1 měsíce, což naznačuje častou obnovu šatníku a aktivní zájem o módu.

2) Opravujete přistarané oblečení místo toho, abyste ho vyhodili?

Hypotéza: Čekali jsme, že nejvíce hlasů bude u ano, protože si myslíme, že se každý pokusí nějak opravit své oblečení.
Interpretace: Nejvíce hlasů bylo u někdy ano, to značí udržitelnější přístup k módní spotřebě a snahu prodloužit životnost oblečení.

3) Co děláte s oblezáním, které již nenosíte?

Hypotéza: Očekávali jsme, že většina respondentů předá oblečení dál.
Interpretace: Zjištění naznačují, že většina respondentů preferuje možnost předání oblečení dál. Toto svědčí o snaze udržet ekologičtější přístup.

4) Kolik měsíčně oblečení si necháte ve skříni?

Hypotéza: Předpokládali jsme, že většina respondentů bude měsíčně ponechávat 50% oblečení ve skříni, zejména venkovní či formální kousky.
Interpretace: Většina účastníků uvedla, že měsíčně nenosi přibližně 80% svého oblečení (za měsíc), což ukazuje na možnou nadměrnou zálohu oblečení.

Textil

VÝZKUMNÍCI: Dawča, Jiřík, Michal.

OPTÁMI: Jilovské
 Pevnost a
 učitelé zš. Jilové
 Praha 9
Respondenti: 92

1) Co uděláte s oblecím, když ho přestanete nosit?
 Hypotéza: Dáme do klobáčku.

 2) Jak často nakupujete oblečení?
 Hypotéza: 1 do měsíce.

 3) Jak často vyhazujete oblečení?
 Hypotéza: 1 do měsíce.

**Zjistili jsme, že přes polovinu lidí dá oblečení do klobáčku.
 Zjistili jsme, že polovina lidí vyhazuje oblečení 1 do 2 let.
 Zjistili jsme, že přes polovinu lidí nakupuje oblečení 1 do roka.**

Akce Řekněte to spotřebitelům

Ze zapsaných hlavních zjištění výzkumu si žáci v malých skupinách (dvojice) – nemusí jít o stejné dvojice jako zpracovávaly výzkum – vyberou jedno zjištění, na které by chtěly v následující práci reagovat. Např. si vyberou zjištění, že většina respondentů nakupuje oblečení 1x za měsíc, což jim připadá příliš, a připraví proto výzvu, aby lidé nakupovali oblečení méně často.

Výzvu žáci zpracovávají jako příspěvek na sociální síti – např. Instagram (využili jsme generátor instagramových příspěvků – <https://zeob.com/generate-instagram-post/>).

